

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.

За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф. на по године 3 ф. на четврт
године 1 ф. 50 новч.

За све остале земље годишње
20 фран. у валути, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПО Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

ПОСЛАНИЦА

Његове Светости Васељенског Па-
тријарха Цариградског Антима VII.

(Превод са грчког оригинала.)

† Високопреосвештеном и Висо-
коуваженом Митрополиту црногорском,
у Христу Богу врло љубазном и же-
љеном брату и сатруднику наше Смјер-
ности, Господину Митрофану.

Број проток. 964.

† Високопреосвештени и Високо-
уважени Митрополите црногорски, у
Христу Богу врло љубазни и жељени
брате и сатрудници наше Смјерности,
Господине Митрофане, брацки у Гос-
поду грлећи Ваше драго нам и што-
вапо Високопреосвештенство и Високо-
уваженост, најљубазније поздрављамо.

Саборни и васељенски карактер
једине Свете и Апостолске Христове
Цркве, који се оснива на заповиједи,
коју је дао својим Светим Ученицима:
Идите и научите све народе; и на свету
поребду народнога Апостола: *Трпите*
један другог, љубављу настојећи, да
сачувате јединство вјере у свези мира;
који се карактер наслиједио од вје-
кова с кољена на кољено од Светих и
Богоносних Отаца у истом јединству.

— чува се и појављује се Милошћу
Божјом до нас неокрнут у Светим
Божјим Црквама. Пошто се чува
чврста та света спасоносна свеза сред-
ством опшх, којима је наређено од
Бога, да преседавају Црквама, ми-
слимо да им је свима дужност најсве-
тија, и од свих осјећаја најпријатнији
осјећај, по горњем добро-сачуваном
обичају, да јавимо у Христу љубазној
и жељеној браћи, богољубивим пасто-
јатељима пресветих православних Са-
мосталних Цркава и њиховом пречас-
ном свештенству, да смо се, милошћу
Божјом, попили на Најсветији, Апо-
столски, Патријаршијски и Васељенски
троп Цариградске Цркве, и да се ла-
тимо, са срећом, са овим извјешћем,
душевних у Христу поздрава и њихо-
вог душевног односа, који нам је остао
од праотаца по предању. Јављајући
Вашој жељеној нам љубави, да смо
били једнодушним гласом Свештенства
и народа, који су имали силе по на-
шим изборним правилима, изабрали за
ову Свету Столицу, последије оставке
нашег пречасног претече, Пресветог
Патријарха Неофита, и да смо и са
политичке стране били признати, не
можемо а да не признамо, да смо се
примили, као војници Господњи, кор-
мила овог брода, обвезавши се поко-
равати се Његовој заповиједи; али по
нашој савјести, осјећајући нашу сла-
бост, снапада нас велики страх од
непогода и олуја, које су често при-
јетиле броду духовном, те наше наде
полажемо једино у Бога, као Врхов-
ног Управитеља и Свемогућег За-
штитијка Своје Цркве. С друге стра-
не наша срчаност расте и добија
крила помоћу драгоцјене свезе једин-
ства наше Свете Велике Цркве Хри-
стове са свима братским Пресветим
Црквама, коју свезу желимо виђети још
више и више ојачану и ближе спојену,
по јасно изјављеној у Евангелију вољи
Светог Спаситеља, на срећу свих,
који по читавој земљи вјерују у ње-
гово преславно име. Будући ми тврдо
увјерени, да за тим истим теже и сви
пречасни и Богом учвршћени насто-
јатељи Светих цркава, топло призы-
вамо у помоћ, у тешкој нашој служби,

Пречасног и Прежељеног Вашег Ви-
сокопреосвештенства и Високоуваже-
ности Ваше богопријатне благослове
и молитве Богу за нас, како бисмо
могли достојно према нашој исповједи
и жељи бити богоугодни, а радити и
учити, како ће се подићи, у миру се
одржати, и ојачати Света Божија Црква.
Молећи се топло, да би нас удостојили
честих братских писама, и да би нас
храбрили дјелом и словом у међусобној
пужној љубави и свези цркава, поди-
жемо и ми руке, скрушеном душом,
Архипастиру Господу, молећи му се,
да упути к напретку у вјери, и да
изведе на пут Господњи све побожне
и православне Хришћане, који су под
Вашом духовном паством; а преува-
жено нам и пречасно Ваше Високо-
преосвештенство и Вашу Високоува-
женост заједно с Вашим честитим Све-
штенством да чврсти у трудовима обра-
ђивања винограда Господњег, на славу
његовог Светог Имена и на ојачање
наше Свете и Православне Вјере, Све-
тих догмата, канона и правила, на
којима је иста од Архипастира Христа,
од Светих Апостола и од Васељенских
Сабора непоколебиво утемељена. У
име тога поздрављајући Вас Светим
поштом и љубављу у Христу, с ода-
ношћу Вас грлећи, остајемо

године 1895, 7 марта,

Вашег преуваженог нам и пре-
часног Високопреосвештенства и Ваше
Високоуважености

Љубазни у Христу брат и
душом одани

† Антим Цариградски.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 7 априла.

Приближује се свечаност, што Ње-
мачка припређује приликом отварања
прокопа између сјеверног и балтичког
мора, и на коју је позвала између
осталијех држава и Француску. Позна-
то је већ, како влада француска није
одбила овај позив, јер у данашњим
међународним односима није га могла
одбити, што су органи тројног савеза
радосно и покосно тумачили, да се
Француска одриче своје дседашње ме-
ђународне политике. Али им је та радост
мало трајала. У француском сенату
при расправи буџета ратног бродовља,
министар ратне марице извјестно је
сенат да ће брзо бити спуштене на
море двије нове оклопнице, за којима
ће слиједити идуће 1896 г. још шест
новијех оклопница, а уз то да ће бити
увеличан и број крестарница. О смањивању
поморских сила, казао је адмирал
Бенар, да република не може ни
помишљати; напротив, услед отварања
сјеверног прокопа, мора ће се по-
јачати сјеверна француска ескадра до
размјера ескадре средоземног мора.
Из ове министрове изјаве најбоље ће
свијет увидјети каквом се вољом фран-
цуска влада одазвала на више спомен-
нути позив њемачки.

Петроградско „Н. Време“ пред-
виђа потешкоће, у којима ће се на-
ћи француска влада према тугаљивом
питању учешћа француске ескадре
при отварању сјеверног прокопа. Ре-
кавши, да ће нови прокоп принудити
да се француска сјеверна ескадра по-
јача, адмирал је отворено упрото претом
на ратну опасност, што Француској
пријети отуда. Ова изјава министрова

још ће више потакнути агитацију про-
тиву шлагања француске ескадре у
Кил. Уз крајње елементе, који се про-
тивне томе шлагању, јучерашњи при-
врженици приближења к Њемачкој,
већ се јавио кају за погрешку, што
су учинили. У другејем приликама
ово не би имало значаја, али грб
Елеас-Лотарингије урезан на мачу,
што је ових дана Цар Вилхелм по-
клонно Бисмарку, раздражује перве и
таквијем Французима, који обично
умију прикрити своје непријатне ути-
ске. А међутим Француска влада не
може се одрећи усвојене своје одлуке,
и француска ће се застава вијати у
килевој луци поред заставе руске, ко-
јој сјеверни прокоп пријети не мањом
опасношћу него ли Француској. Оно-
звати своју одлуку — вели петро-
градски лист — ствар је немогућа, ако
влада републике не мисли отворено
прекинути с Њемачком, о чему не
може бити ни ријечи.

У другом свом чланку петроград-
ски лист открива доста зловоље према
предстојећој свечаности; између оста-
лога говори, да се позив Цара Вил-
хелма није могао из уљудности одби-
ти; али онити утисак, што ће ова
свечаност оставити, јесте тај, да се
Њемачка обогатила новом гаранцијом
успјеха на балтичком и сјеверном
мору. На тој ће свечаности прису-
ствовати иностране ескадре само за
то, што је њихово присуство изразио
Цар Вилхелм II. Тиче се само акта
уљудности, што су неке владе учиниле
може бити и не сасвим радо. О некр-
ном заједничком ликовану не може
бити ни ријечи, јер никаквог повода
таквом ликовану нема. Позната фран-
цуска пословица: *Le vin est tiré, il faut*
le boire — служи вјерном карактери-
стиком расположења, којим ће доћи у
Кил мариари многих држава, не искљу-
чујући ни енглеске. За Великебрита-
нију отварање сјеверног канала не
обећаје никакве користи, а може јој
бити, у даном случају, од озбиљне штете.

Тако завршује „Н. Време“ ријеч
о тој њемачкој свечаности, која сво
даје повода, само да се открије стара
зловоља како Француске тако и Русије
према њиховом великом сусједу, мје-
сто новог пријатељства, које је имало,
по пустој жељи извјеснијех листова,
избрисати велико међународно дјело
Кронштатско-Тулунско.

† ВИШЊЕГРАДСКИ.

Као што је из Петрограда јављено,
негдашњи руски министар финансија Ви-
шњеградски, последије дужег боловања, уно
којио се. Вишњеградски естудио је у јаван
живот као професор на технолошком ин-
ституту у Петрограду. За тим се бјеше
олао жељезничким радницама, те естудио
у службу код руских југозападних жељез-
ница. У том положају стекао је себи
Вишњеградски великих заслуга, а највише
за реформу жељезничке управе. Цар Алек-
сандр III. бјеше обратио пажњу на њ,
и када се почела да показује све јача
потреба, да се руске финансије што прије
довеу у ред, Вишњеградски буде у год.
1887. наименован као наследник Бунгеов
за управника руских финансија. У том
положају стекао је себи покојник великих
заслуга за руске финансије. Знатно је
унаприједио и осигурао државну контролу
са преустројством Главне Контроле. Ви-
шњеградскова финансијска политика одно-
сно конверзије била је благотворна по
здраво уређење руских финансија, када су
њемачке новчане нијације повеле рат проти-
ву руских вриједности. Помоћу француске
нијације као и вјештом спекулацијом са

Претплата шале се у плаћеним
писмима непосредно администра-
цији „Гл. Црногорца“ на Цетиње,
или отплативши новина на
коју драго пошту; а коме је на-
ручије, може се претплатити
преко г. *Петра Рамдановића*, кн.
при. агента у Котору. Допис се
шле уредништву. Рукописи се
не враћају.

За огласе плаћа се, по простору
који плаћу на петита 7 новчића
од реда за први пут, а за сваки
даљи пут по 5 новчића. За огласе
веће и на дуже пријеме попу-
шта се.

валутом, радио је Вишњеградски на томе,
да се јако опала вредност руској рубљи
подигне, као и руска готовина да се појача.
У буџетском извјештају од године 1889-те
који је Цару поднио, вели Вишњеградски:
„Реализирање зајма поглавито се извело
у Француској, гдје су наш економски и
финансијски положај умјели боље да цијене.
На тај је начин отворена нова нијација за
наше напоре од вриједности.“ Вишњеградски
је ревностно приступио повјереној му за-
даћи, извршивши велике и основне измјене
у повјереној му струци, како у погледу
система, тако и у погледу личности; на-
рочито је показао велику ревност када се
по савјету главног шефа штаба, Обручева,
предузело у великом обиму грађење стра-
тегијске пруге на западној граници.

Нова 1891 година и тадашња перо-
дица, упућивали су тада на потребу да
се изда указ, који ће забранити извоз
хране, као и много мјере односно помоћи
народу у невољи, што је све скупа тра-
жило од руских финансија великих жртава.
На тај је начин до прољећа жртвовано
од стране државе 150 милиона рубаља.
По некоје спекулације са валутом нијесу
му исцале за руком, што је у неколико
поколебало дотадашњи његов ауторитет.
Међу тим, и са здрављем није стојао нај-
боље, услед великих службених напора,
у последњим годинама. Почетком месеца
априла Вишњеградски се тешко разболе,
и приликом једног извјештавања код Цара,
као је у несвијест то је морао осуствотати
више мјесеци. Пајрије га заступаше ње-
гов помоћник Тернер, али 8-ог септембра
већ буде наименован Вите, као његов
замјеник, који и данас са успјехом врши
дужност руског министра финансија. Ви-
шњеградски је био један од најизвршнијих
руских државника, који је репносно и с
преданошћу послужио своме Цару и отаџ-
бини, — и који је најзад ради задовољена
животних трговачких интереса Русије, и
понутио од првобитно своје теорије, о
цјелисходности прекидања уговорних трго-
вачких веза Русије са сусједним западним
монархијама. Као што је познато још за
живота црк. Цара било је ово гледиште
напуштено, те се дошло до закључења
трговачких уговора са Њемачком и Аустро-
Угарском.

Вишњеградски је, последије свог одету-
пања, непрестано побољшавао и због тога
није се више појављивао у политичком
животу. Његов наследник је с успјехом
наставио Вишњеградског рад на регули-
сању руских финансија.

ШВЕДСКО—НОРВЕШКА КРИЗА.

Под овим насловом написао је чувени
норвешки пјесник и патриот Ђорџетјерне
Бјорнсен, који сада борави у Риму, веома
занимив чланак, који гласи:

Различни историјски развитак Шве-
дах и Норвешана јасно се изражује у
њиховом ачању и њиховим институцијама.
Шведи су подуно конзервативни, те
се и гледе својих културних предаја и
гледе својих тежња битио разликују од
Норвешана. Шведи имају племенито чувена
гласа и имена из доба своје велевласти.
Они имају и горњу кућу, која изада одбија
реформе, које јој предлаже доња кућа. По
и ова је прије излив посједујућих класа,
него ли цијеле земље. У њој нема живог
стравачког живота, заступници се дијеле
по својим етапским интересима. У атмо-
сфери овог мучног политичког живота осо-
бито успијева власт цркве. Она сачињава
посебну корпорацију, без чије приносе
нијесу изведене црквене реформе. Државни
је сабор у својој већини присталица заш-
титне цркве, а у том управу лежи један
од најважнијих узрока садашњег спору с
Норвешком, јер норвешки трговачки уго-
вор са Шведском припређује тим протек
ционистичким похлепама највеће запреке.

Што се Норвешке тиче, она нема
као Аустро-Угарска заједничку војску,
исту дипломатију, исту царину и за зајед-
ничке послове заједничку финансијалну
управу и систем делегација. Норвешка
имаде са Шведском заједничку само дина-
стију. Норвешка се је само својеволјно до
данас служила Шведском дипломатијом и
консулским особљем, те је уз примјерени
годишњи принос сачувала неки врло огра-
ничени улив на те послове.

Норвежан су по свом значају, унатош поноситости на претке, по све демократи. Норвежана нема племенства ни волепоседа, а има само врло чедну бирократију. Народ се састоји од сељаштва, које живи на свом земљишту и од мрнарја, који станују уз фјордове. С тога је и стортинг састављен од та два елемента, док је број полицајара од заната веома незнатан. Сељаци и мрнарја пријатељи су напретка и без пизнике пристаје слободне трговине.

Споразумно с општинама рјешава и удељује стортинг све школе и црквене послове. Норвежана има поротне судове, који одговарају најмодернијим захтјевима правосудја, — по ове као и друге стечевине модерног живота ваља да су нашле запрјеке на савезу са Шведском, па их је ваљало корак за кораком изгудити од краља, на кога уливају конзервативци и бирократи шведски. Јер поеве је наравно, да ни краљ ни та бирократија нијесу хтјели драге воље напустити власт, коју у толикој мјери у Шведској посједују. С тога је и схватљиво, зашто господојући разреди у Шведској пријеким оком гледају на норвешке односаје, — јер из Норвешке долазе којекакви зли примјери. С тога и нема двојбе, да се данас у борби између оба народа ради о побједи или пропасти скандинавске пучке слободе.

У реду поморских народа Норвешка стоји на трећем мјесту, одма иза Инглеске и Сјенерне Америке, а од прилике на истом степену с Њемачком. С тога је и наравно, да она тежи за властитим консулатским тијелом, да буду пезини важни трговачки интереси примјерно заступани и унапређени. Ова је жеља тим праведнија у колико су Норвешка и Шведска у главним трговачким предметима такмиче.

Шведски протекционисти знали су употребити норвешке захтјеве, да расшире шведски народни понос. Норвешка, рекоше они, вријећа право Шведске; закључак стортинга, да Норвешка у будуће има своје консулате, није законит. Прије треба Шведску саслушати, и читаво питање расправити у екунном министарском вијећу.

Овај захтјев међутим одбацила је Норвешка најодлучније као недопустива напада на своју стару неодвиеност, а након опетованих узалудних погађања с краљем, закључило је стортинг, да се имаду бригати сви приноси за шведске консулате од год. 1895.

Из овог се је питања развило друго. Буде ли Норвешка имала властите конзуле, треба да има и властити министра вањских посала, који ће их надзираги и пињима управљати. А то је све, што се тражи од министра вањских посала. Велика политика и дипломата, који се њоме по занату баве, тријезном и практичном Норвежану врло су мрски. Кавка ли чуда, над одатле извире жеља, да се дипломатски издаци чим више ограниче и сувишина посланства, као оно у Бечу, напусте. С Аустро-Угарском стоји Норвешка у тако познату промету, да би за то био довољан и генерални консул. Но сви приговори, што их је Норвешка у том правцу од много година подизала у Штокхолму, остали су без успјеха, па тако није стортингу преостало друго, него да, чувајући своје достојанство, брише од јануара 1895 и принос за дипломатске издате Шведске. Под утиском овог конфликта збило се је, да су обављени у Норвешкој прошле

године избори. Умјерени конзервативци и конзервативци настојали су, да под изговором озбиљних ратних опасности кортепију за себе. Из Шведске су њихове аргументе остентативно подупирали. Ипак је странка неодвиености добила већину од 2000 гласова. Она је и у садашњем стортингу задржала већину, а конзервативној влади није преостало друго, него да на дан сазива стортинга предаде краљу молбу за одетун.

Сад се је на попришту појавио краљ и ослањајући се на снагу шведског рикедата, дошао је у Кристанију, надајући се, да ће ситуацију еволуирати. Но збило се другачије; након узалудних и тешких преговора увидио је, да се је сувише уздао у своје силе. Необавив ништа, вратио се је у Штокхолм, гдје га је народ клицањем дочекао у напреду за доживјело разорање. Ту је краљ вијећао с тајним одбором објех кућа рикедата, вратио се опет у Кристанију, а одавле опет у Стокхолм, с још мање успјеха но прије. Конзервативна влада остала је при свом захтјеву, да буде ријешена посала, али пословног министарства није било могуће саставити. Неодвиена странка ставља као увјет преузимања владе ратификацију свог закључка гледе консулата; а остала пренормна питања за сада би напустила и упустила се у преговоре. Тако стоје питања.

Гласови о рату, који се амо тамо проносе, рађају питање, шта би Шведска могла ратом проти Норвешкој допунити? Зар можда утјерање заосталих и ускраћених приноса? Друге сврхе такав рат не би могао имати. Но у данашњем културном свијету постоји и за најаче дужност, да као повод рату бар наведу схватљив узрок.

Три пута сам ја стајао посред политичког покрета, у који је хтјела да се умјеша Шведска, према се је радило о чисто норвешким питањима. Три пута је при том Шведска ударила у ратне бубње, али се ипак није изневјерила својој старој доброћудности. Има у том нешто подјећања на познату фантастичку црту Вернадота, који унатош свему томе нијесу никада изгубили смисла за праве прилике. И Шведима је од вајкада природно поетичко расположење и симпатизовање са сумарним постојанима, а ипак се њихове пријетње обично расплину у осмјех.

Тако ће бити и сада. Шведска има доста разлога за то. Та она добро знаде, да испуњењем и признањем жеља и права Норвешке изчева сваки даљни повод свађи и неповјерењу, и да тада ни питање о обранбеној снази неба више задавало потешкоћа.

СРПСКИ НАРОДЕ!

Омладина српска сматра за своју најсветију дужност, да позове сав српски народ да прослави седамдесет-годишњицу борца за народна права и мученика народног дра Светозара Милетића.

10 фебруара 1896 навршује се седамдесет година, како је угледао свијета човјек, који је све, што има, жртвовао, за свој народ. И тај велики дан треба да се прослави онако, како то одговара великом имену Милетића и свијести народној. Вријеме за сирему прославе сразмјерно је кратко, и српска омладина мисли, да треба што прије приступити сиреми за просла-

видање, друге слике, мислите да је све то живо! Ту вас обузме нека тајанствена сила и очарање, да не знате шта прије да гледате.

Један корак напријед, и први стубови вас замијене. Гледате чудо једно. На првим стубовима види се читава историја Немањиха у сликама. Ступио сам још један корак напријед, и нашао сам се испод свода првих стубова између краља и краљице, т. ј. краља Милутина и краљице Симониде. Погледам десно, видим краља Милутина с Грачаницом у десној руци; погледам лијево, видим краљицу Симониду; подигом главу горе, видим Исуса Христа, који раширеним рукама пиње два анђела с крунама у бриљантима да их положи на главе краљу и краљици. Ту сам се укочио од чуда и љепоте. Не знате шта је љепше и знатније, да ли прекрасан сачувани цртеж, или жива историја.

Док сам се мало стишао од овога чуда, љепоте и тронутности, погледам мало боље око главе Милутинове, и прочитам лако и брзо, јер је јасно и читко: Стефан Урош хороу б... вртњен милоштино божно краљ, самодржљик свех српских змљ и поморских и хиторџа. За тим се окренем краљици Симониди и прочитам око њене главе ово: Симонида краљица и... Палџологина дџи царя Андроника Палџолога.

Дуго сам гледао ову дивну групу краљевских слика, и жао ми је остало што нијесам цртач да је снимим. Та би група била најбољи украс и у цркви, и у школи и у свакој кући, само кад би се снимила с цијелим сводом и текстом.

Кад сам ступио корак напријед и олтару, видио сам друге стубове, који

ву; с тога подноси једнодушно српском народу овај предлог:

1. 10 фебруар 1896 треба да буде свечано прослављен у свима крајевима, гдје станује српски народ.

2. За прославу тога дана треба изабрати централни одбор, у коме ће бити заступљене све покрајине, све странке појединих покрајина и све омладине.

3. Одбор ће се постарати, да се тај дан што свечаније прослави.

4. Одбор ће изабрати редакциони одбор за критично издање дјела Милетићевих; у томе ће одбору такође бити заступљене све покрајине, све странке и све омладине.

5. Одбор ће образовати у цијелом Српству пододборе, који ће скупљати прилоге за исплату дуга Светозара Милетића, што не га је оутеретило, за вријеме његове болести, и с немара нашег, и за издање дјела тако, да би та дјела била народу што приступнија.

6. Сувишак ће одредити централни одбор на народне циљеи.

Увјерени, да ће се сав српски народ одазвати позиву омладинском и да ће одушевљено и искрено прихватио предлог њен, да прослава и успомена на њу овјеконјечи уза спомен Милетића и свијест напоро, позивамо све Србе без разлике странака и покрајина, да се што прије одазову предлогу нашем.

У Бечу, мјесеца марта 1895.

За српску омладину у Бечу: Миливој Бабић, правник с. р. Негослав Велизаровић, мед. с. р. Милош Т. Петровић, слух. агр. с. р. Станоје Станојевић, филозоф, с. р. Петар Г. Јестановић, правник, с. р. Ђорђе Пламенац, правник, с. р. Владимир Покровић, техничар, с. р.

За српску омладину у Будимпешти: Младен Илић, техничар, с. р. Јазар Цвејић, правник с. р. Душан Радојевић, правник, с. р.

За српску омладину у Загребу: Момир Др. Протић, правник, с. р. Милан Ј. Будисаљевић, филозоф, с. р. Ђура Јалош, правник, с. р.

За српску омладину у Женеви: Никола С. Петровић, правник, с. р. Ахил Р. Михаиливић, медицинар, с. р. Стеван Ђутовић, медицинар, с. р.

За српску омладину у Прагу: Божидар Јоксимовић, уч. музике, с. р. Данило Њикић, медицинар, с. р. Братко Франасовић, медицинар, с. р.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(„La Montagne Noir.“) Дирека драма у 4 чина. Пјесма и Музика од August-e Holmés. Први пут приказана у „Великој опери“ у Паризу. По повосадекој „Застави“ доносимо следеће:

Прије краткога времена пјевали су горњу оперу први пут у Паризу. Мање више све париске новине допијеле су врло повољан суд о тој опери.

Госпођица Holmés позната је већ одавно у музичком свијету. Читав низ композиција има од ње, као н. пр. „Poloque“, „Hutée“, „Irlande“, а од особите важности је њено и нашег свијету познато дјело „Les Argonauts.“ Приликом свјетске изложбе у Паризу (1889) прославила се својом композицијом „Ode Triomphale.“

постоје спрам олтара. Сви су зидови живописани. Темпло је ново, спротицско и просто. Пјевница је десна стара од мозаика, а лијева нова и проста. Слике су изванредно лијепе и вјештачки израђене у олтару, посеје толико вјекова чини вам се да су сада рађене, нарочито изазивљу поглед они свијети у бијелим одежама, то је нешто вјештачки израђено.

Из главнога олтара улази се у десни и лијеви олтар, а врата су им из цркве сазидана. У лијевом олтару пренукао је зид одозго до доље. У десном олтару над сазиданим вратима скоро на цијелом зиду исписана је Милутинова хрисовуља дана Грачанице. Испод ове хрисовуље најмјештена је Вертхајмова каса прије краткога времена, у којој се чува оно мало сиротиње садашње Грачанице.

Над првим стубовима више слика краља и краљице постоји на горњем сирату једна празнина с прозорима дугачким и узаним, и види се да је живописана. Веле да је и ово црква, и да је ту стајао краљ с породицом, кад би дошао на службу, а кроз јужни се стуб излазило степеницама горе, ну сад су и та врата сазидана.

На Милутиновој су цркви троје врата, једна са запада, која се сад управо налазе у припрати, и двоја с бокова, али су сјеверна сазидана. На припрати има двоје врата са запада и са сјевера.

Стара грађевина гма 5 кубета, једно на средини, а четири са стране, што представљају Исуса Христа и четири јеванђелиста, у потпуном византиском стилу. Кубета су покривена оловом од старина, а остала је црква скоро плехом препокрита, јер је прије 70 год. Јашар-паша скинуо олово на покрио ћерамидом. На

Сама ју је одсвирала у индустријској палати и тиме свој први лавор вјенац стекла. Али ово дјело јој је прво, што се на позорници представља.

Идејално побратимство је главни предмет. Два јунака, млади Црногорци Мирко и Аслар*, враћају се из боја. Ђут су бојак били с Турцима, али су их до ногу потукли. Посље кратког разговора, братили се по старом црногорском обичају, да ће се љубити као права браћа и бити вјерни један другом и своје народу до гроба. Али то побратимство не бјеше дугог вијека. Узрок бјеше један зао дух у женском облику. То је заробљена Туркиња, Јамина. То вам је лепушаста, са очима као жеравице, пуна дражи и чара дјевојка, у коју се Мирко загледао и не само да је због ње свог пријатеља, него и своју част и саму домовину заборавио. Ђубав Миркова сирам те напругу бјеше и сувише велика. Осјећао је, да не може без ње живјети, за то је ослободи и с њом заједно утекне своје вјековном, крвнине диндушманину Турчину. Али Аслар виђе шта је, и пође у поћеру за бјегунцима, стигне их и почне преклињати Мирка, да не погази своју заклетву и да не издаје своју отаџбину. Рајкућен Мирко потргне мач из корица и већ хтједе пробои Аслара, али се у посљедњем часу покаје. По у том тренутку зграби Јамина Мирков нож и прободе груди Аслару. Кад је Мирко видио, како му побратим рањен пада, ражали му се и почне нарицати за њим. Јамина се поплаши, да не дође ко год на Мирков глас, и побјегне. На Мирков јак дотрче Црногорци наоружани. Овдје видимо племенит карактер Асларов, који не хтједе издати издајцу-побратима, већ увјераваше Црногорце, да су га Турци напали и ранили, а Мирко га је одбранио и Турке растјерао.

Али овај несрећник не може да заборави Туркињу, која га је свог замијела. Не може да га одврати од ње ни плач и преклињање његове вјеренице, дивне Црногорке Јелене, ни старост и немоћ самостране му старе мајке — љубав сирам Туркиње прешла му је већ у страст и не могући је обуздати утекне својој драгој, која је у једном пограничном турском мјесту била.

У четвртом чину састајемо се опет с Мирком. Сав срећан и блажен, на меким душецима лежи поред Јамине, а она га све већма заноси својим дражима. У том тренутку улази Аслар. Овај га опет моли и преклиње, опомиње га на задану му ријеч и моли га, да се врати с њим. Али Мирко је изгубљен, нема снаге, да напусти Јамину, јер га је она и душом и тијелом оковала. Уједанпут чује се убојна вика и нека потмула грмљавина, сва се соба свјетли неком црвеном свјетлошћу. Јамина поплашена нагне бежати и Мирко пође за њом, али му Аслар препречи пут и рече му: „Ја сам се заклео, да ћу твоју част бранити, па ма стало до моје или твоје крви!“ то рече, па га прободе. Али у истом тренутку падне и Аслар мртав, погођен од кугле из турског девердара.

То је кратак садржај те опере. На либрето у опери се не гледа много, него највише на арију и музику. За то ћу садржај оцијенити сасвим укратко.

У цијелом комаду има доста драматског заплета, али драматског сликања врло

*) Још нијесам чуо, да се који Србин овако зове. Опаска нишчева.

припрати је једно ниже и пошире кубе. Припрати је дозидана доста приближно по укусу главне цркве.

Црква је зидана споља од масовнога шаренога камена, а изнутра старинским танким широким циглама. По патосу се виђају још по неке старе плоче, а остало је поводио Јашар-паша за своје водонике и амаме у Приштини.

На кубетима били су до скоро неки мали крстићи, који су раније стављани по уништу старих. Ну прије краткога времена, баш 1874 год. кад је добивен ферман за препокривање Грачанице, онда је она нешто мало и споља оправљана и покривена плехом, и тада су стањени велики жељезни крстови на кубетима.

Прије 1759 год. манастир Грачаница био је пуст на сред села арнаутског, јер тада у Грачаници није било ни једне српске куће, већ све сами Арнаути. Сигурно су Срби разјурени из Грачанице посље грађења припрате, у шеснајестом вијеку, па се више нијесу ни враћали, нити су се ту смјели други Срби насељавати, јер су Турци у том времену разгодили Србе из богатих главних мјеста, а нарочито су их гонили из близине каквога споменика као што је манастир Грачаница. Тако су се, дакле, угњјездили и населили село Грачаницу Арнаути и Турци.

У времену кад је српска пећска патријаршија издесала, и кад је само још на артији постојала, без значаја и власти, и кад се је живо радило у Цариграду да се тај патријархат придружи васељенском у Цариграду, онда је био владица Василије у Призрену. Овај владица имао је уза се једнога ђака Ристу из Призрена. Једном, а то је од прилике могао бити

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

О МАНАСТИРУ ГРАЧАНИЦИ.

У XIV годишњици Николе Чупића Јован Х. Веселиновић износи ове занимљиве податке о овој Немањичкој задужбини: Манастир Грачаница постоји на лијевој страни близу Грачанске Ријеке, а уред села Грачанице. У порти су три конака, један мутвак и неколико кошера. Испод великих западних црквених врата сада је сељачко гробље, а иза олтара се сарањују само свештеници и мушкити из породице Ђака Ристе. Сада у манастиру станује један калуђер Агатањел, а ту сједи већ 40 година, но је изнемогао и једва је изишао из своје ћелаје да се са мном поздрави. Службу врше три сеоска свештеника: два из породице Ђака Ристе и један други поп Димитрије, који је сада и домаћин манастира.

Црквењак нам отвори сјеверна врата припрате и уђемо унутра. Одмах падају у очи новије цареке слике Душанова и Урошева, чија се лица не виде, јер су им премазана. До њих одма виде се: Немања, Свети Сава, Свети Сава трећи, Свети Арсеније, Свети Јеврем, Свети Јањије I, патријарх српски; а на западном зиду: Свети Профоро пчински, Свети Гаврил лесновски, Свети Јован рилски и други. По осталим зидовима припрате виде се слике општих сватаца. Чиниле су ми се ове слике лијепе, јер први пут ступам у толико прочувену Грачаницу; ну кад сам ступио на врата праве Милутиновске задужбине, нека ме језа подухвати! Други крој, друго

(О српској банци у Загребу) Младочески „Народ. Лист“ доноси у 91 броју допис из Загреба о српској банци, из кога видимо следеће:

Успјех који је постигао ово новчано предузеће изненадио је очекивања свију српских пријатеља, јер док се тражило и очекивало да се упише три милиона фиорина, уписано је са свију крајева свијета толико чисто српског капитала, да банка може отпочети са пет милиона фиорина.

Овако велику своту капитала не може да покаже ниједна банка у Хрватској, и сваки искрени Словен може се само радовати што српски народ изван граница краљевине Србије не долази међу голоотиљу, већ да располаже великим капиталима.

Пошто је споменуто да је 5300 српских родољуба уписало 45.238 акција и колико акција долази на коју покрајину гдје Срби живе, вели за Србе загрепанце: уписом акција у Загребу Срби су доказали да су богати и имућни живаљ у сред хрватства. Ако ли прочитамо списак 481 малих мјеста и села, гдје је већина акциона Српске банке, морамо изјавити своје признање овој великој српској манифестацији, овема свједошанству српске слоге на привредном пољу.

Разумије се, вели се најзад у допису, да ће ова банка, основана српским капиталима, потпомогати трговину, земљораднике и занатлије... А да ће српска банка силно парализирати утицај чинуватског капитала, разумије се само по себи, и мора се из тога сваки радовати и жељети да се словенство већ једном ослободи окова чинуватско-њемачког или чинуватско-мађарског капитализма.

(Непријатељи живине.) — Не само код живине, него и у опште узевши, најопаснији су непријатељи они, који неопажено, тајно раздиру организам, против којих се не можемо бранити, јер често не знамо о њиховом убитачном дјеловању све докле, докле не наступи највећа опасност.

У такве непријатеље живине на првом мјесту долазе разни паразити, који се не може у перју или на самој тијелу тако, да се мучно могу да уоче и распознају. Ту долазе разне вапне и црви, који живе, расту и напредују на тијелу живине, а о чијој егзистенцији добијамо појам тек из жалосних посљедица. Разумије се, да број њихов мора бити знатан да животиња подлегне, али то не мора дуго трајати, јер њихово размножење бива са невероватном брзином.

Када би имали вјеровати ријечима природњака о размножавању тих бакцила, а без сумње да им морамо вјеровати, онда се још морамо чудити, како штета није још куд и камо већа. Да то не би било, постарала се сама природа. Она је, боље и ико, у стању да за времена свему сувишном одмах постави границе, те тако не дозвољава да се руши општа равнотежа.

Као средство предохране противу свију тих паразита у првоме је реду чистота. Кокошаре треба често чистити од изметака. Сједала треба да су такођер чиста, без коре и глатка, како се паразити не би могли завлачити у рупе и пукотине.

Код овога је Арнаутина Ђак Риста служио као роб, само да му угоди и да му се умилу. Говорио му је: молим те ага, служићу те вјерно до гроба и што више могу боље и јаче, и што год хоћеш ти, ја ћу те слушати без и једне паре, само ме рани и дозволи ми да од сада браним да не плаћује стока у оној старој цркви, грехота је од Бога, јер су се ту некада људи молили Богу.

Арнаутина чувши молбу Ристину, рече му: синко бре, слушај ме само вјерно и арно, па слободно од сада чувај ту вашу богомољу, и брани да стока не улази у њу више, јер нам и онако стока гине и не траје.

Ђаку је Ристи већ свануло. Он је брижљиво и неуморно, поред тешке службе у Арнаутина, почео да чисти цркву од ђубрета; а због његовог вјерног слушања и доброг понашања са свима Арнаутима у селу, они су му помогли и донијели пружа, те је од пружа испео врата и њима затварао славну Грачаницу!

Није прошло много, а Бог, веде, пусти неку болест те готово помете пола села. Арнауте се поплаше, те се раселе из Грачанице којекуда, само остану три куће арнаутске и једна циганска, Симина.

Мало по томе исељењу, један од заоставних Арнаута почео је да пуца из пушке по мали кретић што је био на цркви. Чим је оналио на крет, одмах се полудео и објегео у шуму! Кад видјеше то чудо остале заоставне три куће, одмах се исељене и побјегле, само оста кућа Симе Циганина и Ђак Риста у манастиру.

Сада у правно село почеле се досељавати Срби из околних села.

Али, од особитог је дјелства ситан негашен креч, којим треса, нарочито у времену заразе, посипати цео кошар и све рупе у њему њиме испунити. Ту процједури ваља понављати неколико пута преко године, па смо се на тај начин осигурали од заразе.

Нарочито су опасне кокошије вапне, које најчешће нападају кокоши, ћурке и голубе, јер су то праве пијавице, које живе искључиво од крви. Оне проузрокују код живине јак свраб, услед кога се живина јако узнемири и тражи начина да се ослободи незваног гостију, што опет није лака ствар, јер се вапни махом настањују испод крила, гдје су најбоље скривене. Тако обојелу живину ваља намазати терпентинином зетјином или ријетком масти. Добро је у гњезда и кокошаре насипати још и чађ.

Што се тиче оних сићушних непријатеља, који се крију и размножавају изнутра, дубоко у своме тијелу, ту је тешко дати сајета. Лијекови изнутра прије би дјелствовали, но сви с поља, али се опет тај начин не исплаћује. Дакле, у томе случају боље је дотичну живину побити, да се не би болест раширила и на другу, здраву живину.

Од видних и крупнијих непријатеља живине, којих има доста, но који су свакоме домаћину добро познати, лакше је сачувати живину, на најразноврсније начине.

Од сисаваца најпознатија је лисица. Она излази из свога склоњеног мјеста с времена на вријеме и вреба згоду да се увуче у кокошар, гдје све подави што се у њему нађе и што може однеће собом. Пушка и добра гвожђа најпрениоручљивија су средства против ње. Посље лисице долази куна, твор, ермелин, лисица и домаће и дивље мачке.

Од птица: јастреб, соко, сврака, враба и т. д.

(Шампањско вино.) Шампањско вино изводи се на 15.000 хектара винограда. Годишње се добија за њега 100 до 110 мил. динара. Протекле године продато је у Француској 4.558.881 флаша, а 19.685.115 флаша извезено је у разне крајеве свијета. Кипећег вина производи се преко године на 450.000 хектолитара, а у флашама се годишње од петог вина прода на 25 милиона флаша; остатак попију произвођачи и њихови радници а знатан број флаша и попрека при самој фабрицији. Највише и најбољег шампањца попију Инглези, сјеверна и јужна Америка, Француска, Немачка, Аустро-Угарска, Шведска и Норвешка, па онда Белгија. Због велике царине, смањено се у посљедњем времену. Земљините, које најбоље вино у Шампању даје, већином је кречовито. У кречном камену су и најбољи подруми направљени, који су за производњу шампањца врло важни. Неки од тих подрума, нарочито у Ремсеу, остали су још од Римљана; они су у лијепим сводовима на два и три боја изведени. Најчистији су произвођачи: Редерер, Клико, Муш Савоје, Верле, Абеле, Буршаре Шаумне, Дајд и т. д.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 7 априла.

(С Двора.) Његова Свјетлост Књажеввић Мирко боловао је прошле страстне недјеље од малијех осница (фруса). Послије редовног тока болијести Његова Свјетлост се сада налази у потпуном здрављу.

— У сриједу, 5 априла, поводом рођен-дана Његове Свјетлости Књажеввића Мирка, био је благодарење у дворекој капели у присуству Височанствене Породице, царско-руског министра резидента, г. Аргиронула, и државнијех великодостојника.

(Ускрсење.) На Ускрсење јутриња је почела у катедралној цркви у 4 сата. Његово Височанство Господар присуствовао је у литији. Посље јутриње одма се наставила литургија, којој је присуствовала и Њемин Височанство Књагиница Милена. Из цркве се ишло на честитање у Свјетли Двор; па је Његово Височанство Господар, по обичају, одио на честитања код својих великодостојника. — У дјевојачком институту богослужење са литијом отпочело је у поноћа; па је по руском обичају одма слиједила трпеза, па којој је било гости из мјеста.

(Из Новог Сада.) Послије прве преставе „Балканске Царице“, која је била други дан Ускрса у Новом Саду, у новом Дунђеровом позоришту, Високи њезин Ауктор на брзојав Управитеља српског народног позоришта, изволио је управити следећу денешу:

Г. Антонију Хаџићу, управитељу српског народног позоришта Нови Сад.

Радујем се ако је моје дјелце нашло ијоље одобрења и предусретљивости, што приписујем само ваздашњем српском одушевљењу и љубави тога братскога краја наспрам моје домовине, њенијех мука и славе; на чему сам му признателан.

НИКОЛА.

Брзојав из Новог Сада гласи:

Његовом Височанству Књазу Николи I. Цетиње.

„Балканска Царица“ сјајно успјела на нашој позорници. Остајемо вавијек захвални, што допустисте, да и наш народ овдје ужива у дивотама Вашег творачкога генија.

А. Хаџић,

управитељ срп. народног позоришта.

Г. А. Хаџићу управљен је још следећи брзојав:

Његово Височанство Књаз Никола изволио је наредити ми, да Вам изразим Његово Високо признање на труду Вашем и Ваше честите дружине, уложеном у извршењу Његовог дјела на тој најстаријој српској позорници.

А. Томановић.

Неколико младих Црногораца, побужени сопственом вољом и радозналости, пошли су у Нови Сад да присуствују на преставу „Балканске Царице“ међу којима су: г. Ж. Драговић професор, г. Н. Татар, г. Н. Вулетћ и г. М. Меденица.

(Туристе.) На ускрсење у вечер присијело је на Цетиње 40 туриста, већином бечлија, који су се нарочитијем лојдовнијем парабродом довели до Котора. Сјутри дан су прегледали варош и били су у манастиру при свршетку литургије. Његово Височанство Господар, послје литургије, сврнуо је у Митрополију, а они су остали у манастирској авлији, чекајући Га. Излазећи из манастира Господар, на њихове учтивне поздраве, изволио је најближега ословити, услед чега се сви окупе око Његовог Височанства и допрате га до Двора. Ту их је Господар понудио, да улегу у Двор, гдје их је примно у Великом салону, и по народном обичају дарово свакоме по ускрсење јаје. Не треба ни говорити, како су се задовољни опростили са Високијем Домаћином. Поједини су улазили и по бољијем кућама у варош, гдје су исти наш ускрсињи обичај нашли. Особито су се хвалили на гостионицу Вулетћеву, у којој су били одсјели. На проласку преко Његуша јако су их занимала народна кола и ијевање, што су ту на четири мјеста посматрали. Међу њима је било универзитетских професора, инжењера, фабриканата и један инглески генерал (Blaksley.)

(Одликовања.) Његово Височанство Господар изволио је одликовати: г. Марка Радуловића, секретара министарства правде, г. Лабура Гојинића и г. Милована Меденицу, секретаре Великог Суда, г. Ђура Ускоковића, баталеонског барјактара, и г. Симе Циганина, II каапстана на параброду „Јарославу“, V-ијем степеном Данилова реда.

(Наш консулат на Малти) послао је годишњи извјештај нашем министарству спољанињих посала о трговини на Малти и о покрету бродовла у истој луци, из кога видимо, да је течајем прошле године на Малту дојдрило десет бродова црногорских, и да се довезло из Црне Горе 700 волова и 1247 овнова. Примјетити нам је, да је прошле године у опште био доста слаб извоз наше стоке.

(Одбор за споменик Љубу Ненадовићу.) Одбор за скупљање прилога на споменик Љубомира Ненадовића, који је овдје изабран иницијативом Цетињске Општине, издао је и разаслао свијема општинама, читаоницама и појединијем личностима по Црној Гори следећи позив:

Да се одужи човјеку, кој су претци у почетку овога вијека међу прво почели да раскивају његовијех лапаца, који оживаше српска прса; —

Да се захвали књижевнику, који је пола вијека узносио пером својим славу и част имена народа свога; —

Да се ода признање pjesнику, у чијем је срцу одјека нашла свака жалост и радост народа му; то се слатким звуком његове лире напајала српска душа; —

Тамо у поносном Ваљеву, родном мјесту његову, а братеке нам Шумадије, састављен је Одбор у име скупљања прилога за подизање споменика томе човјеку, pjesнику и књижевнику — Љубомиру II. Ненадовићу — нашем „Србу“, који ће споменик уједно одјековјечавати и имена Алексее Ненадовића и Бирчанина Илије, неумрлијех бораца за ослобођење.

И Општина Цетињска, које је Ненадовић дуго времена члан био, саставила је потписати Одбор, да се, како на Цетињу, тако и по другим крајевима наше земље, обрати појединим личностима, као и удружењима, да принесе ма и најмањи прилог у име горње цијељи.

Одбор се нада, да ће његов позив наћи жељан одзив, те се и дати доказ, да се, поред оног трајног спомена, кога је „Србо“ подигао и оставио у срцу сваког Црногорца, жели притећи у помоћ подизању му видљивог споменика, који ће при првом погледу гледаоцу, као и потомству, казати: да је он свој народ љубио и за њ живоно, као највећи и најравноснији проповједник идеје јединства цијелог Српства.

С тога се и обраћа Одбор с молбом, да сваки, загријан оном жељом, коју је Ненадовић некад изјавио, да му српска земља у Црној Гори кости покрива, поради и што више прилога у својој средини скупи, а ове право овоме Одбору, или оное у Ваљеву пошље, назначив име на приложника, која ће се јавности предати.

Одужимо се, дакле, бар у неколико имену, а и жели човјека, који је онако срдечно пером подигао лијеп споменик, како у опште свима, тако понаособ овом дијелу Српства — Црној Гори.

Цетиње, 29 марта 1895.

Чланови Одбора:

Вуко Вулетих, предједник Општине вароши Цетиња; Живко Драговић, професор гимназије; Ђуро Поповић, главни школски наставник; Јово Дреч, Дворски апотекар; Лабуд Гојинић, секретар Великог Суда.

Ми се надамо, да ће се сви свјесни Црногорци, који знаду какав је пок. Љубо Ненадовић био узор Србину, и какве су његове заслуге у српској књижевности, радо одазвати одбору цетињском, те му припомоћи, да се и Црна Гора са осталијем Српством, по својим силама, одужи драгоме и славном покојнику.

(Читула.) 17 пр. м. у петак на Ријечи Црнојевића у вјечност се преселио протојереј Петар Пејовић, који је уз чиподјејство осам свештеника онојан, и уз велико саучешће народа свечано сахрањен у породичном гробљу на Ријечки град.

Покојник се одликовао изванредном скромношћу и добротом да је од свакога љубљен и поштован био.

Бог му покој дао.

(Вријеме.) Страстне недјеље ималисмо прелијепо прољетно вријеме. Од Ускрсења је вријеме промијенљиво са благом кишицом, добродошлом нашим озимним усјевима, који су најбољи по свој држави.

РАЗЛИЧИТО.

(Јово Грегорић сенатор у држави Невади.) „Слобода“, српски лист што излази у Сан Франциску пише:

Овај наш дични Србин, о коме је „Слобода“ већ једном јавила, дошао је у нашу средину због својих послова, а највише да походи своје старе пријатеље и браћу Србе, јер, већ је прошло пних двадесет и шест година, од кад је последњом видио овај град. Тако је у прошлу ериједу вече походио „Српско-Црногорско Друштво“, управо кад браћа на окупу бијашу. — Друштву су га преставили, наш бивши тајник госн. Владимир Јововић и госн. Лука Вукотић, израђујући част и радост видјети га у нашој средини и познати с браћом. Предеједник госн. Петар М. Вукановић честитао је господину Грегорићу на његовом успјеху прошлијех избора, захваљујући му, који се сјетно походио овај Српски Дом. Иза тога слиједило је неколико говора од чланова „Срп. Црн. Друштва“ на задовољство свију присутних којијех бјеше велики број.

На истом састанку „Српског-Црногорског Друштва“, на предлог госн. Шира Радловића би изабран госн. Грегорић за почасног члана, и за спомен Друштвена диплома бјеше му предата. Госн. Грегорић овај поступак од стране своје браће тако је гађао, да је држао подужи говор захваљујући браћи на почаст.

(Велика штета Николе Тесле.) Иста „Слобода“ доноси:

На 13 марта мјесеца, изгорела је у Нев-Јорку једна велика факторија и огањ је учинио штету од 100.000 долара. Кућа је вредила 30.000 долара, Gillis & Googan машинисти, изгубили су 60.000, а Никола Тесла који је окупавао трећи таван, изгубио је 10.000 долара вриједности, а сам Бог зна колико је штете. Нев-Јоркске новине пишу да је огањ упронастио Теслину радњу таман кад се почело љукати између изумљача, да је Тесла таман био допро до једнога од највећих одкрића дотичних с проблемом поправа електричне свјетлости. Исте новине пишу да се боје да овај страшни губитак не учини физикално велику шкоду великоме електричару и изумљачу. Има много времена да је он тешко уморан споради велике мисли и рада. Госн. Тесла је главни електрични инжињер од „Niagara Power Co.“.

Тешко жалимо овај губитак, и желимо му добро здравље и напредак у свакоме његову раду тако, да намири у кратко његов губитак и да допре до онога циља до којег намерава, па да на славу и корист себи и свему Српству и Славенству буде!

(Жртве једног бијесног вука.) Доносимо из једног листа сљедеће: Прате неколико дана вратили су се кући из Пеште они сиромаси Босанци, што их је један бијесан вук изјуедао. Било их је десеторо и то: Јово Оловић, Марко Радовић, Лазо Живановић, Ариф Хрбат, Радо Оловић, Бећир Бећировић, Перо Зарановић, Павле Поповић, Тома Солоје и баба Стоја Мимовић. Како их је вук напао, о томе доносес пештански листови сљедеће: 13-годишњи Марко Радовић, једно после подне, товарио је сјејено на кола, кад из шуме истрча бијесан вук, и наерпе на њега. Он се храбро бранио вилама, али га вук ипак павлада и угризе у чело. То опази Марков Млађи брат, и узме ханџар, али вук и не осврнувши се на Маркова брата, одјур у село Новосевче. Тамо нађо на улици три дјечка, од којих једног свега на парцад раскине; друга два дјечка склоне се у двориште баба Стоје Мумовић, и док су јој дјеча причала о грозном догађају, појави се вук с исплаженим језиком и за крвављеним очима, и прије него што би се и склонити могла, скочи на бабу Стоју, и обори је на земљу и цијело јој лице изјуедао.

На велику цуку дотрчи Бећир Бећировић, сеоски дегар баша (сеоски кнез.) Вук остави бабу Стоју, и сакрије се у дрбу. Бећировић стаде после разгледати онесвјешћену бабу Стоју, но у том се из дрбу појави вук, и јурне на њега. Бећировић разјарен извуче пиштољ из паса, и пукне на вука, али проклету бештију не погоди. Бећировић још је имао око појаса и пожева и ханџара, али их не могаше употребити, јер му се вук попео био на раме, и хтједе му главу одгристи. Бећировић, видећи се у великој опасности, стаде пиштољем бити вука и тако га згодни погоди по уста, да му је на мах четири зуба избио. Вук осјетивши бол у усти, остави Бећировића и крене се према селу Одаку, у које стигне око поноћи. Читаво село снаваше мртвим сном. Наједаред неки псећи урлик пробуди Рада Оловића, који са тојагом у руци изађе у двориште, скочи вук и угризе га на више мјеста. Раде се бранио тојагом, но ова се пребије на полак; вук на то скочи, шчена га за врат, и за цијело би га удавио, да му Радов пиштољ не изби пајонстрије зубе Раде стигне вука око врата да би га удавио. На то дође Радов брат Јово, зграби пребијену тојагу, и стаде тући вука, који је висио с врату братовљевом. Вук на то пусти Рада, јурне на Јова, свали га на земљу, изјуеда га и побјегне даље.

Око 3 часа у јутру био је у селу Следови спрам куће Лаза Живановића. На врисак коња пробуди се Лазо, Држећ, да коњи осјећају гдје год у близини вука, узме дрво, које је горело на огњишту, изађе и дворишту и чекаше вука, да га опече. Но вук се не поплаши од ватре, него јурне на Лаза. Лазо бијесно измане на звјер, но ова озбједе ударац побјегне Лаза за лаја и уједе га за руку. На то се тако створи Перо Зарановић, који у брзини ухвати вука за уши, и тако га снажно држаше, да се вук дуго није могао дикуда снасти, а при том га је Живановић једнако тукао. Али у вука бјеше голема снага; ударце није ни осјетио, но се извуче из руку Зарановићевих, и пошто је и њега изјуедао на више мјеста, јурио је брзо даље.

Посље једнога часа био је селу Миледи, гдје је трчећи оборио Тома Солоја. Посље је одјурно у оближње село Маџари. Овдје га становници за времена спазе, и стану вијати, али се вук не упусти с њима у борбу, него је трчао, непрестано даље, и пред вече стиге у село Побраци. Кад га опази Павле Поповић, напуја на њ своје псе. Пси нападну на вука, али их он једног за другим обори да земљу. Павле да би спасао псе, тргне ханџар, и упусти се у борбу с вуком, сјуту му ханџар у главу, но вук скочи на њ, и угризе га прво у руку а после у главу. Павле је једва могао да зада још један ударац вуку, но и овај је ударац доста јада задао вуку, јер га је оставио и пошао даље. У овом селу било је куће збијеније, те се за час искипи силан свијет, и поје у поћеру за вуком. Али вук је тако брзо трчао, да је од гонилаца један по један заостајао. Само је још један сувољави момак јурио за њим, а то је био јуначки Ариф Хрбат, муха медаца. Ариф је више од по часа гонио вука и то уз брдо. По вук, видећи да се бјегством не може саста, а примјетивши да је Ариф сам, окрене се и скочи Арифу за врат, угризе га у главу. Но Ариф га тако снажно удари тојагом, да је вук онесвјешћен пао на земљу. Али после неколико тренутака, опет се диже, и почне почне бјегати, но после кратког бјегања опет се окрене своје гониоцу; али овај га опет удари свом снагом. То се понављало пет-шест пута, док га Ариф не у удари тако снажно, да је он на мах остао мртав.

Тако се свршило дводневно нападање вукова, који је ушут још и 16 коња, доста стоке и паса изјуедао...

Босанска влада послала је изјуедање људе овамо у Б.Пешту у Пастеров завод на лијечење; и ма да су што касно дошли, ипак су се после тронедјељног бављења у овд. болници сви прилично опоравили, осим сиротог Пера Зарановића, који је услед 26 добивених рапа на руци умро...

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

БИОГРАД, 2 априла. — Радикали су одлучили, да не учествују у изборима.

ПРИЗ, 2 априла. — Обје камаре су усвојиле буџет. Генерал Диниш укрцао се пут Мадагаскара.

СОФИЈА, 3 априла. — Српско пјевачко друштво приспјело је и дочекали су га дипломатски агент српјски, министар спољнијех посала и градоначалник варошки. Дочек је био најсрдачнији.

БЕЧ, 4 априла. — Прошле ноћи чуо се потрес скоро по свем југу монархије, особито јак у Крањској и у Тријесту. По варошима је била која жртва и многи рањени.

ЉУБЉАНА, 5 априла. — Прошле ноћи чуо се слаб потрес без штете. Мир се повраћа у становништво, и повраћа се у своје станове. Било је 7 мртвијех од рушења кућа.

БРИСЕЛ, 5 априла. — Вијест, да се Престолонаследник италијански вјерио са Принцесом Клементином формално је дementирана.

ВАШИНГТОН, 5 априла. — Уговор мира између Китаја и Јапона подписан је.

СИМОНОСЕКИ, 6 априла. — Трактат мира потписат је. Лихунг-Чанг данас се враћа у Китај. Осим ратне контрибуције Китај ће уступити Јапону полуострв Лиавтонг (?) и острв Формозу, и отвориће пет новијех лука, међу којима је и Пекинг.

СОФИЈА, 7 априла. — Листови доносес, да је у Манастир постављен за валију Абдул-Керим-паша, бивши валија скадарски.

ХАВР, 7 априла. — Пресеједник Фор је дочекао неописивим одушевљењем мпоштва. Примајући официре са инглеске и крстарице „Аустралије“, г. Фор је рекао да у овоме акту види нови знак одпоса доброг сусједства француско-инглеског.

ПОЗИВ.

Г.г. акционари Српске Банке у Загребу позивају се да према пропису чл. 6 друштвених штатута положе најдаље до 3. (15.) Маја ове године у име друге уплате по 24 фиорина за сваку уписану акцију, код повјереника и новчаних завода код којих су и прву уплату положили или непосредно Банци.

При полагању ове друге уплате дужан је сваки акционар да преда повјеренику привремену потврду од прве уплате а да прими нову, која ће гласити на 34 фиорина.

Ова потврда замијениће се привременим акцијама чим буду готове.

Ко до тог рока не положи ову другу уплату излаже се посљедицама чл. 9. штатута, који гласи: „Ко од акционара на први позив управе, који се има огласити према пропису § 170. трговачког закона, не положи до одређеног рока уплату за коју се позива, платиће за задоцњење 6% на неположену суму од рока до дана уплате. Но ко не положи, пренебрегнуту уплату ни за 30 дана после овог рока, губи униформ стечено право и до тада положене уплате.“

Ријешено у сједници управног одбора „Српске Банке“ 22. Марта (3. Априла) 1895.

У Загребу,
23. Марта (4. Априла) 1895.

У П Р А В А

(1—3) „СРПСКЕ БАНКЕ“ У ЗАГРЕБУ.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Уцвијесљепим срцима јављамо рођацима и пријатељима тужну вијест, да је наш нигда непрежањени син

Б Л А Ж О

послије четрнаестодневног свога земнога живота, а послије шестодневнога боловања испустио своју анђелску душу 28 о. м. а сахрањен пред саборном црквом Св. Димитрије 29 о. м.

Овим путем нека је хвала свијема, који су покојника допратили до вјечне куће, а такође нека је хвала и онијема, који су нама указали писмено или усмено своја саучешћа, те су тијем у неколико ублажили нама ожаловљена срца.

Љуботињ, 30. Марта 1895 г.

Ожаловљени:

Отац Никола Дреџун, мати Марица, сестре: Станица, Љубица и Елена.

О Б Ј А В А.

Потписати продајем из слободне руке моју кућу, која се налази на обали Луке Улицке, а на једном од најљепших мјеста у тој вароши.

Кућа је нова, двокатница; на горњем спрату има три собе, а на доњем: три собе, два магацина и кухину, а са стране мора има лијепи балкон, подупрт са двије колоне.

Од кад је ова кућа саграђена у њој је канцеларија књаж. црн. Луке Улицке и агенција Лојдова и Дубровачког Паробродског Друштва.

Ко би ову кућу жељео купити, нека се потписаноме најдаље до 1 маја ове године пријави.

Улицњ, 16 марта 1895.

Кап. Лоро Пица.

(—4)

О Г Л А С И.

Maladies secrètes

impotence, sont guéries avec sûreté. Traitement par lettre après l'envoi d'informations spéciales qui soient accompagnées de timbres-poste pour la réponse. Se diriger à l'adresse:

OFFICE SANITAS

57, Boulevard de Strasbourg
(24—26) P A R I S